

Čo je OBSE?

Kto sme

Práca OBSE v teréne umožňuje organizácii reagovať na krízy okamžite. OBSE rozmiestnila na Ukrajine stovky pozorovateľov s cieľom zmierniť napätie.

S päťdesiatimi siedmimi účastníckymi štátmi v severnej Amerike, Európe a Ázii je OBSE – Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe – najväčšou regionálnou bezpečnostnou organizáciou na svete. Prostredníctvom politického dialógu a praktickej spolupráce sa OBSE usiluje o stabilitu, mier a demokraciu pre viac ako miliardu ľudí.

OBSE je fórum pre politický dialóg o širokej škále bezpečnostných otázok a zároveň platforma pre spoločnú aktivitu zameranú na zlepšenie života jednotlivcov aj komunit. OBSE pomáha prekonávať rozdiely a budovať dôveru a spoluprácu či už vo vnútri štátov, alebo medzi nimi navzájom. OBSE pracuje na prevencii konfliktu, manažmente kríz a podpore post konfliktnej rehabilitácie najmä v nestabilných

oblastiach. Prostredníctvom svojich inštitúcií, odborných sekcií a siete misií rieši OBSE témy, ktoré majú vplyv na našu spoločnú bezpečnosť ako je napríklad kontrola zbrojenia, terorizmus, dobrá správa vecí verejných, energetická bezpečnosť, obchodovanie s ľuďmi, demokratizácia, sloboda médií alebo otázky národnostných menšín.

Naša história

Vznik OBSE siaha do 70. rokov 20. storočia, keď podpisom Helsinského záverečného aktu (1975) vznikla Konferencia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (KBSE). Tá počas studenej vojny slúžila ako dôležité multilaterálne fórum pre dialóg a rokovania medzi Východom a Západom.

Helsinský záverečný akt podpísaný 1. augusta 1975 ustanovil desať základných princípov (Dekalóg), ktoré upravujú správanie sa štátov k sebe navzájom, ako aj k svojim občanom. Dokument usmerňuje činnosť OBSE dodnes. (akg-images)

Helsinský záverečný akt podpísaný 1. augusta 1975 obsahuje rad kľúčových záväzkov v otázkach politicko-vojenskej, ekonomickej, environmentálnej či ľudskoprávnej dimenzie a zároveň ustanovuje desať základných princípov (Dekalóg), ktoré upravujú správanie sa štátov k sebe navzájom, ako aj k svojim občanom.

V druhej polovici 70. a počas 80. rokov 20. storočia KBSE na sérii stretnutí a konferencií ďalej rozširovala záväzky účastníckych štátov a súčasne hodnotila ich implementáciu. Ako jedna z mála platforiem ponúkala možnosť dialógu medzi komunistickým blokom a

Západom, zahrňujúcim aj neutrálne a nezúčastnené krajiny a ustanovila jasné spojenie medzi ľudskými právami a bezpečnosťou.

Koniec studenej vojny a parížsky summit v novembri 1990 stanovil pre KBSE nový kurz. V Parížskej charte pre novú Európu bola KBSE vyzvaná, aby prispela k zvládnutiu historickej zmeny, ktorá práve prechádzala Európou a reagovala tak na nové výzvy obdobia po skončení studenej vojny. To viedlo k získaniu stálych štruktúr, vrátane sekretariátu a inštitúcií, ako aj vytvoreniu prvých misií.

Po rozpade bývalej Juhoslávie a následnom vypuknutí

konfliktov pomáhala KBSE s krízovým manažmentom a opätovným nastolením mieru. Zároveň úzko spolupracovala so štátmi, ktoré prechádzali post-komunistickou transformáciou.

V roku 1994 bola KBSE premenovaná na Organizáciu pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a tým dostala názov, ktorý lepšie odráža jej podobu. Organizácia sa naďalej vyvíja, aby mohla reagovať na aktuálne hrozby a výzvy, ale zároveň zostáva zakorenená vo svojich zakladajúcich princípoch.

Ako pracujeme

Činnosť OBSE v každej oblasti charakterizuje inklúzia. Všetky účastnícke štáty sú rovnocenné a rozhodnutia prijímajú konsenzom.

OBSE je medzivládnu organizáciou, v ktorej má 57 účastníckych štátov rovnocenné postavenie vo všetkých rozhodovacích orgánoch.

Rozhodovacie orgány

Každý týždeň sa veľvyslanci stretávajú na pravidelnej Stálej rade a Fóre pre bezpečnostnú spoluprácu, kde prijímajú rozhodnutia týkajúce sa vojenských aspektov bezpečnosti. Každý rok sa schádza Ministerská rada, čo je príležitosť na zhodnotenie činnosti OBSE za uplynulý rok a nastolenie ďalšieho smerovania organizácie. Okrem toho sa uskutočňujú aj stretnutia hláv štátov a vlád na najvyššej úrovni, kde sa stanovujú priority organizácie.

Predsedenstvo

Každý rok predsedá OBSE iný účastnícky štát a jeho minister/ka zahraničných vecí sa na toto obdobie stáva výkonným predsedom organizácie a spolupracuje pritom s predchádzajúcim predsedníckym štátom – spolu tvoria tzv. Trojku. Úradujúci predseda môže menovať osobných a osobitných

predstavitel'ov. V súčasnosti pôsobí niekoľko osobných a osobitných predstaviteľov, ktorí pokrývajú širokú škálu tém od prevencie a manažmentu konfliktov v priestore OBSE až po zabezpečovanie koordinácie špecifických agend, ako napríklad rodová rovnosť, záležitosti mládeže či podpora tolerance a nediskriminácie.

Sekretariát

Sekretariát OBSE má sídlo vo Viedni a na jeho čele stojí generálny tajomník. Ten je volený ministerskou radou na trojročné funkčné obdobie a priamo podporuje predsedníctvo. Okrem svojej administratívnej funkcie zahŕňa sekretariát Centrum pre prevenciu konfliktov, ako aj oddelenia a sekcie, ktoré sa zaoberajú bezpečnostnými, ekonomickými a environmentálnymi aktivitami, spolupracou s partnerskými štátmi, rodovou rovnosťou, obchodovaním s ľuďmi a

nadnárodnými hrozbami. Monitorujú trendy, poskytujú odborné analýzy a implementujú projekty v teréne.

Inštitúcie

OBSE disponuje tromi špecializovanými inštitúciami.

Úrad pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR)

sídlí vo Varšave a zaoberá sa rozvojom demokracie a ochranou ľudských práv. Jeho práca zahŕňa pozorovanie volieb, podporu právneho štátu, propagáciu tolerance, boj proti diskriminácii a zlepšovanie situácie Rómov a Sintiov. ODIHR každoročne organizuje Implementačnú schôdzu ľudsko-právnej dimenzie, najväčšie pravidelné stretnutie tohoto typu v regióne OBSE.

Vo Viedni sídli **predstaviťel' pre slobodu médií**, ktorý pozoruje vývoj v médiách a

poskytuje včasné varovanie v prípadoch porušovania slobody prejavu a slobody médií.

Vysoký predstaviteľ pre otázky národnostných menšín

so sídlom v Haagu je nástrojom na prevenciu konfliktov a využíva tzv. tichú diplomáciu pri riešení etnického napätia, ktoré môže ohroziť mier, bezpečnosť a stabilitu.

Parlamentné zhromaždenie

Pre uľahčenie dialógu a spolupráce združuje Parlamentné zhromaždenie vyše 300 zákonodarcov z parlamentov účastníckych štátov OBSE. Tí zohrávajú dôležitú úlohu pri pozorovaní volieb, terénnych misiách a organizačnej reforme.

Čo robíme

OBSE presadzuje komplexný prístup k bezpečnosti zahrňujúci tri dimenzie: politicko-vojenskú, ekonomickú a environmentálnu a ľudskoprávnu.

Jednotlivé časti OBSE spoločne podporujú účastnícke štáty pri budovaní dôvery a vytváraní slobodnej, demokratickej, spoločnej a nedeliteľnej euroatlantickej a euroázijskej bezpečnostnej komunity.

Vo **vojenských záležitostiach** sa OBSE usiluje o väčšiu otvorenosť, transparentnosť a spoluprácu. Organizácia počas svojej existencie vytvorila najmodernejší režim **kontroly zbrojenia a opatrení na budovanie dôvery** na svete. Hlavné oblasti činnosti OBSE zahŕňajú správu a

reformu bezpečnostného sektora a bezpečné skladovanie a zneškodňovanie ručných a ľahkých zbraní a konvenčnej munície.

Ekonomické a environmentálne otázky zohrávajú dôležitú úlohu pri budovaní bezpečnosti. Presadzovanie **dobrej správy vecí verejných, boj proti korupcii, šírenie environmentálneho povedomia**, zdieľanie prírodných zdrojov a správny manažment environmentálneho odpadu patria tiež k

oblastiam, v ktorých OBSE poskytuje asistenciu.

Ľudské práva a základné slobody sú stavebným kameňom stabilnej spoločnosti. OBSE pomáha účastníckym štátom budovať demokratické inštitúcie, organizovať demokratické a transparentné **voľby**, zabezpečovať dodržiavanie ľudských práv, **slobody médií, práv príslušníkov národnostných menšín**, fungovanie **právneho štátu** a podporovať **toleranciu a nediskrimináciu**.

OBSE sa tiež venuje bezpečnostným výzvam, i ako sú hrozby presahujúce hranice štátu. Tými sú napríklad **násilný extrémizmus a radikalizácia vedúce k terorizmu, kybernetické**

útoky, rozsiahle migračné pohyby ľudí, obchodovanie s drogami, zbraňami a ľuďmi či environmentálne a spoločenské dôsledky klimatických zmien.

Tieto záležitosti zo svojej podstaty vyžadujú medzinárodnú spoluprácu.

Naprieč spektrom svojich aktivít sa OBSE usiluje o **rodovú rovnosť** a zapojenie **mládeže**.

OBSE úzko spolupracuje s ďalšími medzinárodnými a regionálnymi organizáciami, ako aj s partnerskými štátmi z Ázie a Stredomoria. Do svojich aktivít zapája občiansku spoločnosť a stále častejšie aj širokú škálu iných partnerov, vrátane akademickej obce, súkromného sektora alebo rozvojového sektora.

Oblasti činnosti OBSE

V teréne

Väčšina personálu a zdrojov OBSE je rozmiestnená v terénnych operáciách v juhovýchodnej Európe, východnej Európe, na južnom Kaukaze a strednej Ázii.

OBSE do svojej činnosti aktívne zapája deti, mladých ľudí a učiteľov uznávajúc, že školy sú vynikajúcim miestom na rozvíjanie vzájomnej dôvery, búranie stereotypov a rozširovanie chápania univerzálnych ľudských práv.

Misie sú otvárané na základe pozvania hostiteľskej krajiny a o ich mandáte rozhodujú účastnícke štáty konsenzom. Cieľom misí je podporovať rozvoj kapacít hostiteľských krajín pomocou projektov prispôbených ich potrebám. Niektoré misie, ako napríklad Osobitná pozorovateľská misia na Ukrajine, ktorú tvorí vyše 700 civilných pozorovateľov, majú za úlohu znižovanie napätia v konfliktných oblastiach.

K jednej z hlavných aktivít organizácie patrí riešenie tzv. zmrazených konfliktov v priestore OBSE prostredníctvom na to osobitne

vytvorených formátov. Tie zahŕňajú rokovania s cieľom komplexného politického zmierenia strán sporu o región Podnesterska v Moldavsku, Minský proces hľadajúci mierové urovnanie náhornokarabaškého konfliktu na území Azerbajdžanu a Ženevské medzinárodné diskusie venované dôsledkom konfliktu v Gruzínsku z augusta 2008, ktorým OBSE predsedá spolu s Európskou úniou a Organizáciou spojených národov.

OBSE pozoruje voľby a radí vládam ako rozvíjať a udržiavať demokratické inštitúcie.

Nezávislé a profesionálne médiá sú jedným zo stavebných kameňov demokratických spoločností a jednou z hlavných oblastí pôsobenia OBSE.

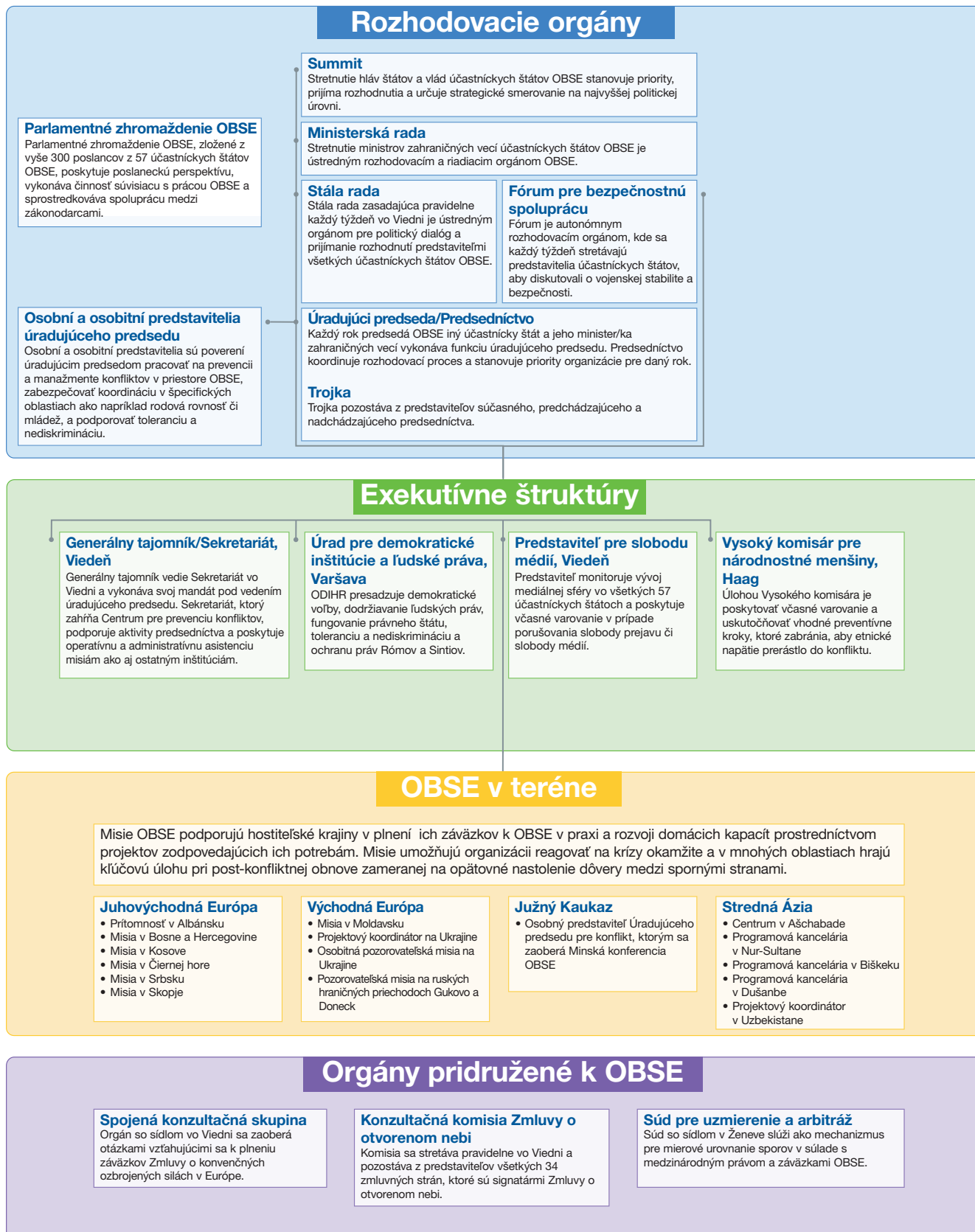

Presadzovanie profesionálnej a efektívnej policajnej práce je neoddeliteľnou súčasťou snáh OBSE v oblasti prevencie konfliktov a post-konfliktnej obnovy.

OBSE prostredníctvom svojich misí pomáha zamedzovať šíreniu nadbytočných zbraní a ponúka asistenciu pri ich zneškodňovaní.

Štruktúra OBSE

Fakty a štatistiky

(údaje zo septembra 2019)

Aktualizované údaje sú k dispozícii na www.osce.org/whatistheosce/factsheet

Rozpočet:

€139 miliónov

Rozpočet OBSE na rok 2019

Dodatočný rozpočet:

€102.4 miliónov

pre Osobitnú pozorovateľskú misiu OBSE na Ukrajine a Pozorovateľskú misiu OBSE na ruských hraničných prechodoch Gukovo a Doneck

€45 miliónov

pre mimorozpočtové alebo špeciálne projekty

Personál:

spolu 3,603

zamestnancov

zamestnanci na dobu určitú, vrátane tých, ktorí sú platení z mimorozpočtových príspevkov

V zložení:

2,999 zamestnancov

pôsobí v **16 OBSE misiách** v juhovýchodnej Európe, východnej Európe, južnom Kaukaze a strednej Ázii

604 zamestnancov

pracuje pre **Sekretariát** a **samostatné inštitúcie OBSE**

Rodová rovnosť:

Podiel mužov a žien na rôznych pozíciách OBSE:

	Muži	Ženy
Administratívny personál	52%	48%
Odborný personál	63%	37%
Vyšší manažment	75%	25%
Spolu	58%	42%

Účastnícke štáty OBSE

Albánsko
Andorra
Arménsko
Azerbajdžan
Bielorusko
Belgicko
Bosna a Hercegovina
Bulharsko
Cyprus
Česká republika
Čierna Hora
Dánsko

Estónsko
Fínsko
Francúzsko
Grécko
Gruzínsko
Holandsko
Chorvátsko
Island
Írsko
Kanada
Kazachstan
Kirgizsko

Lotyšsko
Lichtenštajnsko
Litva
Luxembursko
Maďarsko
Malta
Moldavsko
Monako
Mongolsko
Nemecko
Nórsko
Poľsko

Portugalsko
Rakúsko
Rumunsko
Ruská federácia
San Maríno
Severné Macedónsko
Slovensko
Slovinsko
Spojené kráľovstvo
Spojené štáty
Srbsko
Svätá stolica

Španielsko
Švédsko
Švajčiarsko
Tadžikistan
Taliansko
Turecko
Turkménsko
Ukrajina
Uzbekistan

Partnerské krajiny

Afganistan
Austrália
Japonsko
Kórejská republika
Thajsko
Alžírsko
Egypt
Izrael
Jordánsko
Maroko
Tunisko

Sleduj OBSE

Príležitosti prihlásiť sa do výberových konaní a stáží sú pravidelne publikované na webových stránkach OBSE: jobs.osce.org

Pre viac informácií o OBSE, jej práci a štruktúrach, navštívte webové stránky: osce.org

OSCE Secretariat
Wallnerstrasse 6
A-1010 Vienna, Austria
Tel.: +43 1 514 36 6000
pm@osce.org

Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe